

BYGG MESTEREN

UTGAVE 0121 FAGTIDSSKRIFT FOR TØMRERFAGET
WWW.BYGGMESTEREN.AS

Med god fart inn i nytt år

Kommunen ville ha
snarvei til spredt
boligbygging SIDE 10

Feil brann-
klassifisering
gir hodebry SIDE 6

Sikker bilinnred-
ning er ikke for
amatører SIDE 28

Plassbygger
på søyler i
bratta SIDE 16

MEMBRA®

Selvklebende Våtromsystem

Raskt, sikkert og brukervennlig

- Ingen tørke- eller herdetid, fliser kan monteres umiddelbart
- Garanterer riktig tykkelse
- Sterk og tøyelig – tåler bevegelse i underlaget

KLIKK HER
FOR MER INFO

©2018 R8 EDGE

Ny mening med godt nytt år

Med et svært krevende år bak oss, får nyttårshilsenene i år en forsterket mening. «Godt nytt år» er ikke bare en hilsen, men i reelt håp om at det blir et godt år.

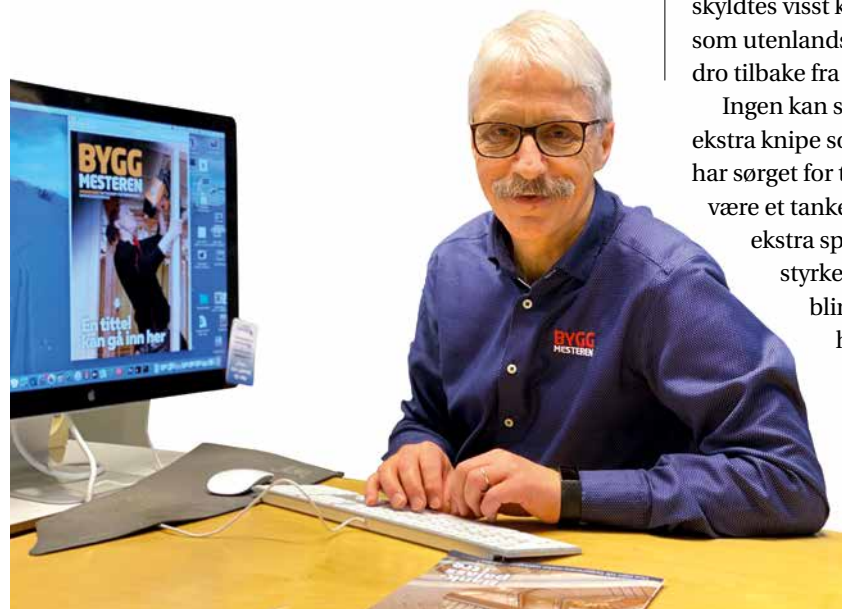
Nå må det bli bedre, de første vaksinene er satt, og innen sommeren antas det at mange av oss har fått de to nødvendige dosene som skal til for å stoppe smittespredningen så vi kan komme tilbake til en «normal». Selv om normalen antakelig er annerledes enn vi er vant med, den også.

Det er nok mye vi kan ta lærdom av etter det rare året vi har bak oss. Noe av det viktigste er hvilke følger det får

på godt og ondt at vi lever i et åpent samfunn der vi kan reise over landegrensene så mye vi vil. Arbeidstakere er det

siste tiåret kommet hit i tusentall fra andre land. En av de første dagene etter nyttår fikk vi en ny påminnelse om det. Da var det timelange køer for å komme inn i landet ved Svinesund, en av de få grensestedene som fortsatt er åpne. Kødannelsen skyldtes visst krav om registrering og negative koronatester som utenlandske arbeidstakere ikke hadde sørget for før de dro tilbake fra juleferie.

Ingen kan sitte på sin høye hest å si at firmaer som er i ekstra knipe som følge av dette, kan takke seg selv om de ikke har sørget for tilstrekkelig norsk bemanning. Det bør likevel være et tankekors for dem og alle andre, og det bør gi en ekstra spore for hele bygge- og anleggsnæringen til å styrke arbeidet med rekruttering. Ungdomskullene blir mindre, og det blir derfor tøffere kamp om nye hender for en næring som stadig får på pukkelen for et dårlig omdømme. Derfor kreves det økt innsats i alle ledd. Det har det siste året gitt oss en viktig påminnelse om.

«Det rare fjoråret bør få hele næringen til økt satsing på rekruttering.»

PER BJØRN LOTHERINGTON
ANSVARLIG REDAKTØR

BYGGMESTEREN

UTGAVE 01/21 - ÅRGANG 95

Utgitt av Byggforlaget AS

Sørkedalsveien 9,

Pb. 5475 Majorstuen, 0305 Oslo

E-post: post@byggmesteren.as

REDAKSJON

PER BJØRN LOTHERINGTON
ansvarlig redaktør

Direkte tlf: 917 21 550

E-post: pbl@byggmesteren.as

CHRISTOPHER KUNØE

webansvarlig

Direkte tlf: 917 63 644

E-post: ck@byggmesteren.as

ANNONSER

ANNE-GRETHER KROGDAHL

Direkte tlf: 948 84 001

E-post: agk@byggmesteren.as

ANNONSEFORMATER OG PRISER

Format (bredde x høyde) 4 farger

Oppslag (385x260 mm): 37.190,-

1/1 side (185x260 mm): 26.450,-

1/2 side (185x130/90x260 mm): 18.750,-

1/4 side (90x130/185x65 mm): 10.320,-

Bilag: 18.350 - 39.000,- Priser eks. MVA

PRODUKSJON

FORSIDEFOTO: Per Bjørn Lotherington

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 14. januar

NESTE UTGIVELSE: 23. februar

GRAFISK UTFORMING: Jan Almås

TRYKK: 07 Media AS

ABONNEMENT

INFO-SYS

Tlf: 22 53 53 34

E-post: byggmesteren@info-sys.no

ABONNEMENTSPRISER 2021

Ordinært abonnement: kr 850,-

Abonnement utland: kr 910,-

Abonnement pensjonist/student/

medarbeider: kr 480,-

Full tilgang: kr 700,-

Fagpressen

Opplag: 5.414

Opplagskontrollert av

Fagpressens Mediekontroll

Antall lesere: 39.000

(Kilde: Kantar Media Fagpresse 2018)

INNHold

NYHETER

Feil klassifisering av royalbehandlet kledning.....	6
Nyhetsnotiser.....	8
Kommunen ville ha snarvei til spredt boligbygging.....	10

REPORTASJER

Med god fart inn i et nytt år.....	12
Plassbygger på søyler i bratta.....	16
Trekkes mellom 14 hunder og tømmerjobb.....	20

TØMREREN

Fem-seks restaureringer under arbeid samtidig.....	23
Produktnyheter.....	27
– Sikker innredning av varebiler er ikke for amatører.....	28

FAG

For tørt til å legge gulvet i vinter?	31
---	----

LAUG OG FORBUND

BNL-utmeldingen skaper bølger i forbundet.....	32
Trøndere melder seg ut.....	32

KOMMENTAR

FIA's hjørne: Etter pandemien.....	34
------------------------------------	----

– Sikker innredning av varebiler er ikke for amatører

KLIKK HER
FOR MER INFO

ENDELIG ET LØSEMIDDELFRI SPONPLATELIM!

Nyhett!

BEDRE FOR MILJØET - BEDRE FOR HELSA

ESSVE Sponplatelim Hybrid er løsemiddelfritt og bedre for helsa. I tillegg har det langt bedre bruksegenskaper enn det limet du brukte før. Det har lengre åpentid, det renner ikke og gjør platene lettere å slå sammen. Gode nyheter for deg som legger plattformgulv.

- Enklere påføring
- Uten løsemidler
- Lengre åpentid
- Renner ikke

Godkjent av:

BREEM-NOR®

Listet i Svanens Husproduktportal og
Godkjent APA test (Norsk Treteknisk Institutt)

ESSVE

GET IT DONE

Kundene ser boligene på Snapchat

MOSS: Norgeshus tar nå i bruk en ny løsning slik at boligkunder kan oppleve sin nye bolig «live» på tomte med mobilen. Blant de første som fikk prøve verktøyet, var Henning Magnusen, daglig leder i Norgeshus Byggmestrene Magnussen & Gundersen (t.v. på bildet), og Jørgen Knudsen, daglig leder i Norgeshus Byggmest-

rene Knudsen & Askautrud. Sammen utvikler de et tomteområde i Moss

– Ved hjelp av Snapchat får kunden nå mulighet til å skape seg en oppfatning av boligen på et helt annet nivå enn ved å se den i et trykt prospekt, eller som VR-løsning på ei nettside, sier markedssjef Jonny Svarliaunet i Norgeshus.

NYHETER

Den lune fargen og lettere vedlikehold har gjort royalbehandlet kledning svært populær. (Illustrasjonsfoto)

FEIL KLASSIFISERING AV ROYALBEHANDLET KLEDNING

OSLO/ TØNSBERG: Store deler av byggenæringen er i villrede fordi royalbehandlet kledning nå har mistet brannklassifiseringen.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Rett før jul oppdaget Treindustrien at royalbehandlet kledning har brannklasse D, men at den er gitt klassifiseringen uten nødvendige branntester. Det

har skjedd fordi produsentene har forstått standarden feil og ment at produktet har en tradisjonelt akseptert ytelse som kunne egendeklareres, ifølge Treindustrien.

Brannklasse D er laveste klasse for panel og kledning

som skal brukes i bygg. Nedklassifiseringen har satt produsentene i gang med å brannteste sine produkter.

IKKE TID TIL Å VENDE OG SE

Blant mange byggmestre rundt om i landet er usikker-

heten stor. Hva kan de nå gjøre med hus der de bruker slik kledning, og hva med kledning som er levert eller i bestilling?

– Vi har 2-3 000 meter med royalimpregnert kledning liggende klar, og skulle nå gått

Bas er årets lærling

BÆRUM: Thalotorn «Bas» Panasoon ble i desember tildelt Lærlingprisen 2019 av Opplæringskontoret for tømrerfaget i Oslo og Akershus.

Han er fortsatt i lærebedriften Ødegaard & Sterten AS som har bare lovord om ham:

– Fra dag én har Thalotorn vært den første på byggeplassen. Han

er alltid ferdig rigget når vi kommer klokka sju, sier daglig leder Jan Erik Ødegaard som her ses til høyre på bildet. For øvrig ser vi Eirik Elveos Ødegaard, Øyvind Sterten, Panasoon og faglig leder Rune Lundgard i Opplæringskontoret.

Foto: C. Kinnø

i gang med å kle en enebolig med dette, forteller Fredrik U. de Lange i Byggmestrene de Lange og Sørensen i Tønsberg. Han er en av byggmestrene som er usikker på hva han nå kan gjøre.

– Byggherren har bestilt denne kledningen på grunn av fargen og fordi den gir mindre vedlikehold enn annen kledning. Vi har snakket om mulig brannfare, men han vil likevel ha denne.

de Lange forteller at han har kontaktet en branningeniør, men at denne ikke kan gjøre noen brannanalyse før det foreligger en branntest av kledningen.

Om firmaet velger å legge på kledningen, kan det bli problemer med ferdigattest om det ikke foreligger branntest og analyse av kledningen som gir den tilbake brannklassifisering.

SKAPER PROBLEMER MED FRAMDRIFTEN

– Kan dere vente og se hva som skjer med godkjenning og klassifisering?

– Det må vi nok gjøre, men det gir oss problemer med planlagt overlevering og andre planlagte prosjekter. Det vil ta tre-fire uker å få annen kledning, og vi har ikke så mye slakk i prosjektene at en utsettelse ikke vil føre til problemer med andre prosjekter, konstaterer de Lange i byggmesterfirmaet med 11 ansatte.

VELG ANDRE PRODUKTER

Byggmesterforbundet går ut med anbefalinger til medlemmene om å sørge for å reklamere overfor selgeren i de tilfellene der kledningen allerede er tatt i bruk. I pågående prosjekter hvor en benytter denne kledningen eller har planer om det, anbefaler forbundet den utførende å avtale med byggherren valg av annen type kledning. Også i slike tilfeller anbefales det å reklamere overfor selgeren.

FORTSATT LOV Å BRUKE

Treindustrien har tatt tak i klassifiseringsproblemet, og administrerende direktør Heidi Finstad understreker at royalbehandlet kledning fortsatt kan brukes selv om den ikke har preakseptert ytelse. Men det forutsetter at brannegenskapene dokumenteres i hvert prosjekt.

DIBK AVVENTER OGSÅ TESTER

Etter et gjennomført tilsyn, har Direktoratet for byggkvalitet testet ett produkt som viste seg ikke å bestå branntesten. Det er likevel ikke grunn god nok til å si at all royalbehandlet kledning ikke består branntest, understreker avdelingsdirektør Therese Brøndum i DiBK.

– Vi må avvente testingen produsentene nå gjennomfører for å få kunnskap om royalbehandlet kledning tilfredsstillende klasse D, skriver hun i en uttalelse fra DiBK. ■

Fire produkter besto test

Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) har gjennomført tilsyn med royalbehandlet trekledning med brannhemmende overflatebehandling. Som en del av tilsynet, er det gjennomført en branntest som fire av seks produkter besto. Det vil si at produktene hadde samme eller bedre klasse for egenskaper ved brannpåvirkning som den klassen som var oppgitt i ytelseserklæringen for produktene.

FØLGENDE PRODUKTER BESTOD TESTEN

Alvdal Skurlag AS, 2 Produkter: Teknos FR Facade option 1 og 3, Trekledning brannmalt med Teknosafe 2407 FR.
Sanderemoen AS, Produkt: Preventor Anti Fire.
Inntre AS, Produkt: Teknos FR Facade brannmalt med Teknosafe 2407 FR.

TO AV PRODUKTENE BESTOD IKKE TESTEN

Det ene er Thermo-D Fyr fra Bare 3 AS. Bare 3 AS mener at det er benyttet feil råvare, og har opplyst at de skal gjennomføre en ny test. Vurderingen av dette produktet er ikke ferdig. Det andre produktet, MøreRoyal brannmalt med ES/VFR fra Talgø MøreTre AS, er trukket fra markedet som følge av tilsynet. Resultatet fra testingen viste at dette produktet oppnådde klasse E eller dårligere.

Vi kan konstruksjon og bygg!

»Ledende aktør på takstoler«

Mange år med opparbeidet kompetanse om tre, takstoler og prefabrikkerte byggkomponenter.

KONTAKT OSS

Tel 63 96 90 90
takstolteknikk@derome.no
Fabrikker i Minnesund, Svarstad og Tanumshede
derome.no

Derome
Takstolteknikk

Alle nye hus og hytter må kunne lade elbil

Alle nye boliger, fritidsboliger og andre bygg må leveres klare for installering av ladepunkt til elbil, foreslår regjeringen.

Det nye kravet vil gjelde for byggverk som oppføres eller gjenomgår hovedombygging der det er stilt krav om parkering i eller

i medhold av plan- og bygningsloven, skriver Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) i forslaget som ble sendt til høring med frist 5. mars.

Alle nye bygg og store ombygginger må legge til rette for elbillading på parkeringsplassene tilknyttet boenhetene. Visse unntak gjøres for fritidsboliger. For gjesteparkering til boliger, arbeidsbygninger og byggverk for publikum, skal 20 prosent av parkeringsplassene – og minimum én parkeringsplass – være

ladeklare.

DiBK anslår at kostnadene ved å etablere ladeinfrastruktur i et eksisterende bygg som ikke er ladeklart, grovt sett ligger på rundt 4 500-12 000 kroner. Behov for graving kan øke kostnadene ytterligere.

Kommunalminister Nikolai Astrup (H) forklarer forslaget med målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050 og at alle nye personbiler og lette varebiler skal være nullutslippskjøretøy innen 2025.

Det nye kravet vil gjelde der det er krav om parkering. (Foto: Norsk elbilforening).

Stipend til fire unge håndverkere

Fortidsminneforeningen delte i november ut stipend til fire unge med interesse for tradisjonshåndverk: Tømrerlærling Lillian Nummedal Bryn (21) fra Vik i Sogn, lærling i møbelsnekkerfaget Miriam Morinoko, Dovre, tømrer og bachelorstudent Sondre Lohne, Grimstad, og tømrer og mesterstudent Fredrik Schulstad, Oslo.

Det er fjerde gang stipendet deles ut som en del av Fortidsminneforeningen og Sparebankstiftelsen DNBs program.

Stipendet er på 25 000 kroner til hver og skal dekke kursavgift, reisegodtgjørelse og tappt arbeidsfortjeneste, og er med på å styrke håndverkernes kompetanse innen tradisjonshåndverk, skriver Fortidsminneforeningen i en pressemelding.

Lillian Nummedal Bryn

Digital kongress med fysisk prisoverrekkelse

ØRSTA: Norgeshus Din Bolig AS ble kåret til årets forhandler 2019 i Norgeshuskjeden. Kåringen skjedde i et digitalt høstmøte som boligkjeden arrangerte i slutten av november. Prisen ble likevel overrakt fysisk i firmaets lokaler med en del ansatte til stede. Ordfører Svein Aam i Ørsta sto for overrekkelsen til daglig leder Roar Eiken.

Ordføreren la vekt på at firmaet har bidratt på flere måter i lokalsamfunnet. Blant annet ved å bygge 1 500 boenheter siden starten.

I begrunnelsen for prisen legger Norgeshusledelsen vekt på at firmaet har solid økonomi med en omsetningsøkning på 25 prosent til 130 millioner kroner og et resultat på 16,5 prosent i 2019.

Stjørdal Tømrerservice AS og Bygg- og håndverkservice, Rælingen, var de to andre nominerte til prisen årets forhandler.

Det digitale møtet erstattet kjedens kongress som skulle vært arrangert i mai. I møtet var det plass til flere korte faglige programposter før det gikk over i fest med årlige priser.

Digitale lærlingleker framsnakket tømrerfaget

OSLO: I Byggmakkers lærlingleker handlet mye om å framsnakke tømrerfaget. «Lekene» foregikk i år på digitale plattformer slik at de kunne følges fra arbeidsplasser og skoler en formiddag i slutten av november. De inneholdt likevel konkurranser, intervjuer og produktpresentasjoner som de ville gjort om de hadde foregått som de pleier, det vil si i utvalgte Byggmakker-butikker.

– Hensikten med lekene er å gi elever og lærlinger informasjon som de kan ha nytte av videre i karrieren, forklarer Per Anders Ruud som er salgssjef proff.

I webinaret legger han også stor vekt på å framsnakke faget og alle mulighetene det har for den som vil.

Framsnakkingen ble fulgt godt opp av

Daniel Ulverud og Sigbjørn Bassøe intervjues av programleder Erik Follestad. (Skjermbilde fra webinar)

programlederen, Erik Follestad. Han er kjent fra VGTV, og har svennebrev som tømrer. Follestad fant derfor lett tonen

da han intervjuet byggmester Daniel Ulverud og lærlingen Sigbjørn Bassøe i firmaet Habitat AS i Bærum.

Begge fortalte at venner og familie nok ventet at de skulle ha valgt en teoretisk utdanning som «alle andre», men at de hadde fått mer positiv respons på yrkes-

valget etter hvert. Mange synes nå det er kjekt å ha en tømrer i familien og vennekreten.

BYGG MESTEREN

Gi de ansatte
noe å snakke om
i hele 2021.

Bestill et

BRAKKE- ABONNEMENT

på Byggmesteren!

10 utgaver i året for kun kr. 480,-*

* Forutsetter ett hovedabonnement

Bestill på www.byggmesteren.as/abonnement

Selv med 4 500 fritidsboliger, er bare en prosent av Sirdal kommunes areal bebygd. (Foto: Sirdalsferie AS)

Kommunen ville ha snarvei til spredt boligbygging

SIRDAL: Distriktskommuner er villige til å strekke seg langt for at folk kan bosette seg der de vil, selv om det er i strid med den nasjonale knutepunktstrategien.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

I Sirdal ønsket de at byggesøknader i LNF-områder (landbruk, natur og friluft) skulle få rask behandling, nærmest «fast track» gjennom kommunen.

– Det vil si at slike søknader ikke må behandles politisk, men kan avgjøres administrativt om visse politiske kriterier var oppfylt, forklarer ordfører Jonny Liland (Ap).

Men det satte fylkesmannen en stopper for.

– Vi tar likevel arealforvaltningen alvorlig, forsikrer ordføreren.

– Det bygges tre-fire boliger i året, og det er bare én prosent av arealet vårt som er bebygd – til tross for at vi er en av landets største hyttekommuner med 4 500 fritidsboliger, legger Liland til. Sirdal har 1 822 innbyggere.

SPREDT NÆRING OG SPREDT BOSETTING

I et nettseminar om spredt bosetting i Lister, landets sørligste region, forklarte ordfører Liland at arbeidsplasser og næringsvirksomhet ligger spredt i den langstrakte kommunen. Derfor er det også riktig at bosettingen blir

Ordfører Jonny Liland (Ap) i Sirdal. (Foto: Sirdal kommune)

spredt så folk kan bo nær der de har arbeidsplassene sine.

En annen sirdøl, Øystein Tjørhom som er daglig leder i ski- og feriesenteret Sirdal Resort, fulgte opp: – Vi trenger spredt bosetting for at ansatte skal ha kort vei til jobben!

Tjørhom forklarte at det ikke er så paradoksalt som det kan høres: Fra kommunens eneste boligfelt, tar det 30–40 minutter å kjøre til skisenteret. Det opplever de ansatte som lang vei.

FLYTTER TIL GOD Plass

– Folk flytter ikke hit for å bo tett, fastslo også ordfører Inger Lise Lund Stulien (Ap) i nabokommunen Åseral med 900 innbyggere.

– Vi trenger alle som vil flytte hit, og de som vil bosette seg her, vet hva de kommer til. De kan ha vokst opp her, og vil at egne barn skal gjøre det samme. Her er det ikke kollektivakser, og det er ikke ønske om å utvikle boligfelt. Ofte er nettopp erfaringer fra boligfelt en grunn til at folk vil flytte til kommunen, sa Åseral-ordføreren

STRATEGI FOR Å BO SPREDT

Rødøy kommune i Nordland har en strategi for å bo spredt. Helgelandskommunen er stor i utstrekning, men har bare 1 200 innbyggere.

– Vi har ambisjoner om ikke bare å opprettholde folketallet, men å vokse, fortalte kommunalsjef Kitt Grønningsæter. Hun viste til at det er spredt bosetting som gjelder som det alltid har gjort. I Rødøy bor det folk i den innerste fjordarm uten bilvei om vinteren og ytterst på øyene der alle er avhengige av ferge eller hurtigbåt.

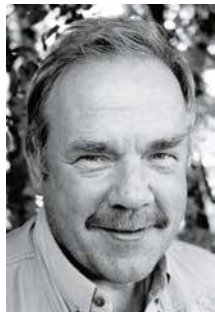
– Strategien er å se på god plass og store arealer som en fordel, forklarte hun. Det gjelder også i det nye boligfeltet som kommunen nå legger ut i Jektvik.

– Det er et boligfelt, men det må ikke være trangt der. Her blir det god plass mellom husa, lovet hun.

LETTERE Å ENDRE TRANSPORT ENN FORBRUK

Seminaret foregikk digitalt over fire timer en dag i begynnelsen av desember og hadde omkring 110 deltakere. Også fylkesmannen som i slike saker ofte representerer den andre sida, fikk slippe til. Miljøverndirektør Ingunn

Kurt Oddekalv død etter drukning

Miljøvernere Kurt Oddekalv er død, han druknet etter å ha gått gjennom isen på et vann i Bergen 11. januar. Oddekalv ble 63 år gammel.

Kurt Oddekalv var landskjent for sitt miljøengasjement i Miljøvernforbundet som han startet i 1993. Han var utdannet tømrer, og kalte seg «husasmed» siden han aldri rakk å skaffe seg mesterpapirene.

Oddekalv tok med seg miljøengasjementet til byggebransjen og var tidlig ute med ombruk og gjenbruk. For et par tiår siden var han eksperten som Byggenæringens Landsforening engasjerte til å lage en praktisk gjenbruksveileder. På den tida var han også fast spaltist i Byggmesteren.

Oddekalv ledet selv rehabilitering og ombygging av Miljøvernforbundets egne lokaler i ei brygge i Bergen der ombruk av hele kontorinnredninger var en selvsagt del. Han fikk dessuten bygd Miljøsentret Seletun i Os med flere små og store bygninger. På dette senteret prøvde han ut en rekke ubehandlede kledningstyper og var svært glad da undersøkelser av kledningene viste at de fleste sto seg godt, selv etter 10 år. Dette styrket en av kjepphestene hans, mente han og konkluderte i kjent stil: – La huset stå ubehandlet og gråne med eieren. Drick heller rød vin enn å male rødt!

Løvdal hos fylkesmannen i Agder, kommenterte ikke Sirdal spesielt.

– Erfaringer så langt, viser at det er rom for å tolke reglene om bygging i LNF-områder. Kommunen kan gi dispensasjoner, men ingen har krav på det, understreket Løvdal.

Hun minnet dessuten om at de som bor spredt, har høyere utslipp fra blant annet drivstoff og oppvarming, mens de som bor tettbygd i byer og steder, gjerne har høyere utslipp fra vareforbruk og flyreiser.

– Gjennom arealpolitikken kan kommunene påvirke utslippene fra transport. Det er mer krevende å endre folks forbruksvaner, poengterte miljøvernlederen.

BYGGER MEST I ETABLERTE OMRÅDER

Leder i analyse i Agder fylkeskommune, Gunnar Lindaas, la fram statistikk som viser at det er en svært liten andel av dagens boligbygging som skjer i spredte områder. Dessuten er sentraliseringen størst i de mest sentrale byene som Kristiansand og Arendal.

I åra fra 2013 til august i år, ble 98 prosent av nye boliger i Kristiansand bygd innenfor eller som utvidelse av eksisterende boligområder. I Arendal var prosenten 95. Mens i to av de minst sentrale kommunene, Valle og Bykle, var 87 og 80 prosent av nybyggingen innenfor eksisterende områder. ■

BRANSJEREGISTERET

VINDUER OG DØRER PRODUSERT I NORGE

NORDVEST VINDUET

WWW.NORDVESTVINDUET.NO

Snekkerverksted
KJØKKEN - BAD - GARDEROBE
SPESIALINNREDNINGER

AUST VOLL
 TRE & DESIGN

Aust Voll Tre & Design
 Heigreveien 148, 4312 Sandnes Tlf: 51 66 11 34
 E-post: post@austvoll.no www.austvoll.no

VERKTØYSLIPING AS

Henter og leverer på østlandet
www.verktoysliping.no
 Mobil 932 11 439 / 997 93 140
 Gamle Dalsveg 134, 2032 Maura
 E-post: verktoysliping@icloud.com

SLIPEVERKSTED FOR:

- Sagbruk
- Treindustri
- Metallindustri
- Byggentrepenør
- Skogentrepenør
- Private

Salg av verktøy

BYGGMESTERFORBUNDET

Seriøse bedrifter står sterkere sammen!

BLI MEDLEM

www.byggmesterforbundet.no

Gi de ansatte noe å snakke om hele neste år – bestill et **BRAKKEABONNEMENT** på Byggmesteren!

10 utgaver i året for kun kr. 480,-*

* Forutsetter ett hovedabonnement

Annonserer i Byggmesteren på nett?

Kontakt Anne-Grethe Krogdahl
 på agk@byggmesteren.as
 eller 94 88 40 01

Med god fart inn i et nytt år

GJØVIK: Ordreboka viser at 2021 kan bli et travelt år for byggmesterfirmaet Rotstigen AS.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
PBL@BYGGMESTEREN.AS

– Vi får godt med jobb til neste år, fastslår daglig leder Terje Braathen da han møter ansatte som er i gang med en enebolig på ei utsiktstomt høyt over Gjøvik.

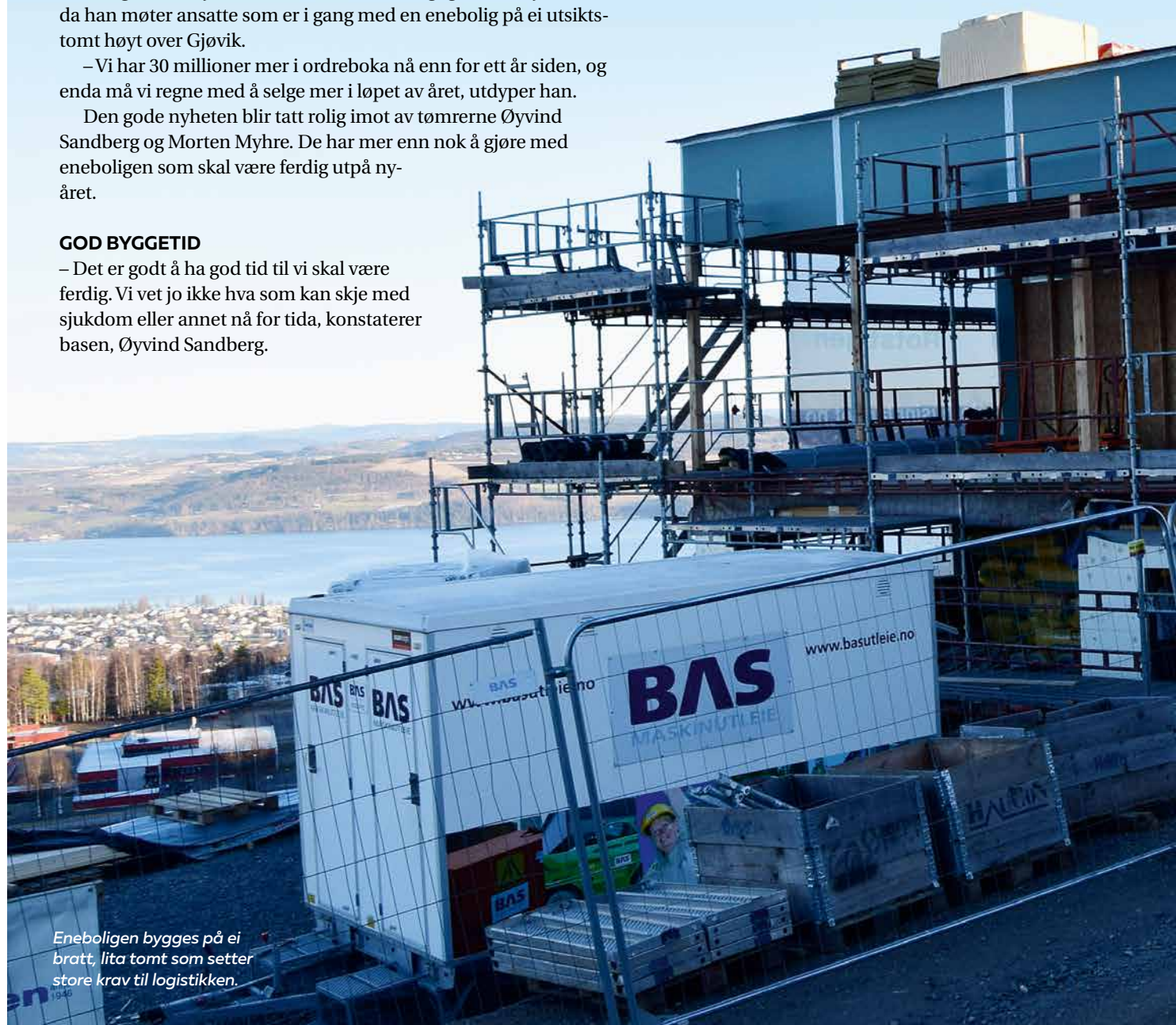
– Vi har 30 millioner mer i ordreboka nå enn for ett år siden, og enda må vi regne med å selge mer i løpet av året, utdyper han.

Den gode nyheten blir tatt rolig imot av tømmerne Øyvind Sandberg og Morten Myhre. De har mer enn nok å gjøre med eneboligen som skal være ferdig utpå nyåret.

GOD BYGGETID

– Det er godt å ha god tid til vi skal være ferdig. Vi vet jo ikke hva som kan skje med sjukdom eller annet nå for tida, konstaterer basen, Øyvind Sandberg.

Eneboligen bygges på ei bratt, lita tomt som setter store krav til logistikken.

Det var bare en måned igjen til jul da vi var på besøk, og Gjøvik hadde nettopp kommet over et stort koronautbrudd.

KREVENDE LOGISTIKK

Eneboligen de bygger her, er inspirert av katalogmodellen Signatur som har vært en av de mest populære i Mesterhus de siste åra. Den har funksispreg med flatt tak og store panorama-vinduer. Den bratte tomte og de store og tunge vinduene, er noe av det som har vært krevende med denne byggeplassen.

– Logistikken blir ekstra krevende med så liten plass, forklarer Sandberg.

Terje Braathen er daglig leder og en av eierne i Rotstigen AS, Mesterhus Innlandet.

FAKTA

ROTSTIGEN AS, GJØVIK

Etablert i 1946. Siden 2019 markedsfører det seg som Mesterhus Innlandet. Terje Braathen er daglig leder og en av fire lokale eiere. Totalt 41 ansatte fra årsskiftet. 28 er tømrere og tre er tømrerlæringer. Bygger nye boliger på begge sider av Mjøsa; Gjøvik og Toten, Hamar, Ringsaker og Elverum. Driver også rehabilitering og reparasjonsarbeid. Driftsinntektene i 2019 var 878 millioner og driftsresultatet var 6,6 millioner kroner (proff.no). Medlem i Byggmesterforbundet.

– Ordreboka er god inn det nye året, forteller daglig leder Terje Braathen (t.h.) til (f.v.) lærling Michal Begacz og tømrerne Morten Myhre og Øyvind Sandberg.

–Vi hadde kran som løftet inn det meste av materialer, tunge dører og vinduer før taket ble tettet. Å montere vinduer på oppimot 200 kilo, krevde også sitt. Vi måtte bruke en slags jekketralle med magneter til vinduene for å trille dem på plass, fortsetter han.

MEST NYBYGG

Denne eneboligen var bare en av mange som 28 tømrere og tre lærlinger i Rotstigen har bygd det siste året. For øvrig gikk det både i leilighetsbygg og firemannsboliger. Markedet strekker seg nå sør-øst fra Gjøvik mot Raufoss og Toten, og over på den andre sida av Mjøsa via Ringsaker til Hamar og helt til Elverum.

Firmaet fikk en kortvarig stopp i bestillingene da koronaen slo inn i begynnelsen av mars. Men allerede uka etter nedstengningen, fikk de en ny ordre, og snart løsnet det med nye prosjekter.

REHABILITERER OG REPARERER

– Siden vi tok over eierskapet for to år siden og etablerte navnet Mesterhus Innlandet som en del av markedsføringen vår, har vi utvidet satsingsområdet og hatt større andel nybygging enn tidligere,

Michal Begacz setter opp fibergips. Han er lærling som hospiterer i firmaet.

forklarer daglig leder Terje Braathen.

Firmaet har likevel fortsatt en del rehabilitering og reparasjoner. De har et par tømrere som går utelukkende på serviceoppdrag og rehabilitering av bad.

JUBILANT PÅ LOKALE HENDER

I 2021 runder Rotstigen AS 75 år, og det er med lokalt eierskap. Selskapet var en del av Betonmast AS inntil fire ansatte kjøpte det i januar 2019 for å satse mer på boligbygging og privatmarkedet. Siden er også Gjøvik og Omegn Boligbyggelag kommet inn på eiersida. Det er både en samarbeidspartner og en oppdragsgiver.

51 leiligheter i to og treetasjes blokker i Vikenstranda, er ett av de siste prosjektene byggefirmaet og boligbyggelaget har utviklet sammen. Utbyggingen har pågått i seks år og de siste leilighetene ble overlevert rett før sommerferien. I åra framover kan det bli flere prosjekter, blant annet i Bondelia Hage der det er planer om kjedede eneboliger, rekkehus og lavblokk.

LAVBLOKK I TRE

– Lavblokk i Bondelia Hage blir på opptil fire etasjer, og vi regner med å bygge den i tre. Prosjektet er under utvikling, og settes i gang så snart det er solgt stor nok andel av leilighetene. I mellomtida håper vi i å komme i gang med rekkehus og kjedede eneboliger, men det mangler fortsatt noen salg, forteller Braathen.

Planen er å bygge prosjektboliger som er utviklet av Mestergruppen.

– Det er en smart løsning med ferdige modeller som

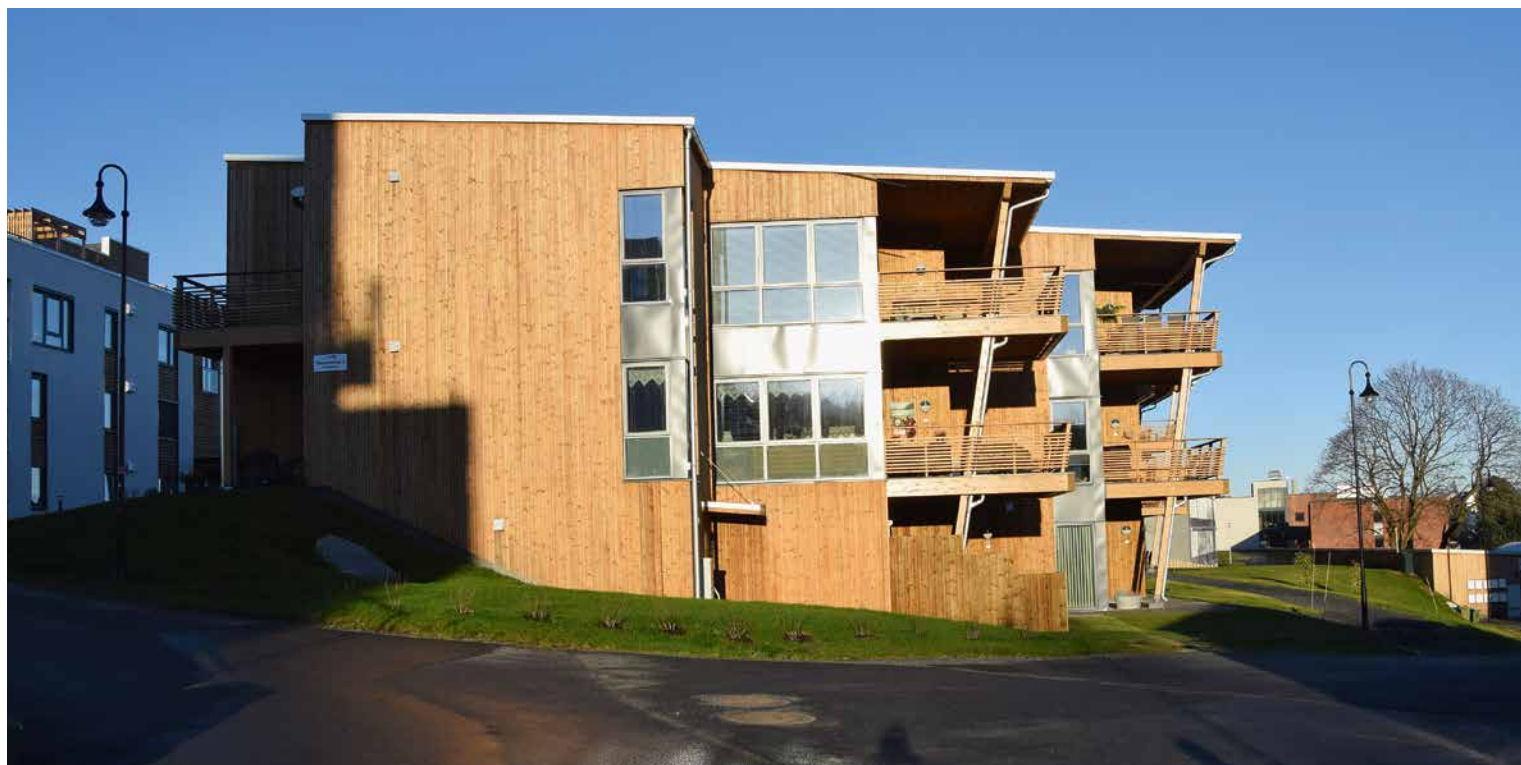
kan gå rett inn i prosjektmarkedet. Det er framtida for boligbyggingen, mener han.

SPØR IKKE OM NULLENERGI

– Hvordan forbereder dere krav om «nesten nullenergi» som snart kommer?

– Vi stoler på at Mesterhus har løsninger når det kravet kommer. For øvrig virker det som kundene er mer opptatt av rimelige boliger og av kjøkken og bad enn at huset skal ha lavt energibehov. Det så vi jo også da lavenergiboliger ble lansert for en del år siden. Det var ikke det folk spurte etter, fastslår Braathen. ■

Boligene i Vikenstranda er tegnet av Jaf Arkitektkontor, Gjøvik.

De siste av 51 leiligheter i Vikenstranda ble overlevert sist sommer. Lavblokkene er bygd i trekonstruksjon over første etasje.

PLASSBYGGER PÅ SØYLER I BRATTA

KVITFJELL: - Her er alle de ulike
høydene i bygget en utfordring,
sier tømmerbas Odd Henrik
Olsen i Hafjell Bygg.

Stålpæler og dragere bærer hytta.

- Det ble litt trangt å arbeide
innerst. Men du tar ett og ett
bord og så er du ferdig, sier
tømmerbas Odd Henrik Olsen
om kledningen under hytta
på Kvitfjell.

Hytta på Kvittfjell består av to deler: Fem soverom er lagt etter hverandre nedover i terrenget til inngangen. Oppholdsdelene går bortover og har takhøyde på fem meter!

AV **CHRISTOPHER KUNØE**
CK@BYGGMESTEREN.AS

Det er litt av ei tomt arkitekt Ørjan Høyer Farstad har sikret seg på østsida av Kvittfjell. Her har han tegnet drømmehytta på 170 m² som følger det bratte terrenget.

Tømrerne i Hafjell Bygg bygger hytta på gamlemåten. – Her er det bare noen av takstolene som er precut. Resten har vi tilpasset og plassbygget med reisverk på stedet. Det er det mest rasjonelle for denne tomten, forklarer tømmerbas Olsen.

Hytta hviler på stålpæler med ståldragere oppå. – Vi slipper mye av grunnarbeidet, men vi må passe på riktig isolering og vindtetting. Hytta skal jo isoleres like godt nedentil som en ordinær grunnmur, sier Olsen.

På ei tomt bortenfor durer en gravemaskin. – Der har de sprengt og pigget fjell i ukesvis. Vi har bygget flere hytter på stålpæler og liker dette konseptet, sier Olsen og inviterer til inspeksjon under bygget.

Under hytta er det kledd med Lillehammerpanel, mens veggene er kledd med dobbelfalset kledning – rettkant fra Svenneby Sag.

– Vi setter høye krav til godt panel og sorterer ut mye. Her blir det malmfuru innsatt med jernvitriol. Den skal være høy kvalitet – vi har sett så mye dårlig panel i det siste at dette brenner vi for, fastslår Olsen.

SYMPATISK GREP

Nede i Lillehammer gleder arkitekt Farstad seg til at familien med tre barn kan rykke inn.

– Bratte tomter gir noen opplagte utfordringer og fordeler – som at hytta aldri vil få andre foran seg. Vi vil alltid ha den fantastiske utsikten mot Rondane, sier Farstad.

Kvittfjell og andre alpindestinasjoner er ganske utbygde. Gjenstående tomter er ofte i skrånende terreng og flere eiere av slike tomter har nå kontaktet Farstad.

– Man sliter med bratte tomter fordi man tror at det må brukes plate på mark. Her ser de et rimeligere alternativ som kommunen kaller for et «sympatisk grep». Man kan kappe pælene og fjerne hytta, så er naturen rundt nesten urørt igjen, sier Farstad.

Arkitekten roser sine utførende håndverkere.

– Dette er flinke folk som jeg jobber godt med. Vi samarbeider før byggestart, planlegger og har innspill til hverandre. Erfaringen deres har vært vesentlig for Kariråket 5, sier arkitekt Ørjan Høyer Farstad.

Tømmerbas Odd Henrik Olsen skal legge på stående kledning i kjerneved.

Hytta har en smal og høy bygningskropp tilpasset det skrånende terrenget.

Tømrer Kristine Fjeldberg Madsen tok nylig svennebrevet i Hafjell Bygg og fikk Meget Godt bestått.

VALGTE HELLER TØMRERYRKET

25-årige Kristine Fjeldberg Madsen er nyeste tømmerersvenn i Hafjell Bygg. Etter tre år som voksenlærling, besto hun med meget godt og har fått fast jobb i firmaet.

– Jeg tok svenneprøven over tre dager på Lillehammer, på et annet prosjekt til Hafjell bygg. Det var gøy! sier Madsen.

Hun hadde tenkt seg en karriere innen reiseliv og tok en bachelor i faget på Høgskolen i Lillehammer.

– Så fant jeg ut at jeg ville gjøre noe annet. Jeg kjøpte meg hus og begynte å pusse det opp litt, og det syntes jeg var morsomt. Jeg fikk lyst til å lære dette fra starten og opp, sier Madsen.

Hun kontaktet Hafjell Bygg og daglig leder Meho Sortland som raskt tilbød henne læreplass.

– Sånn ble det. Nå trives jeg veldig godt med kollegaene mine og huset mitt er jeg snart ferdig med, sier tømrer Kristine Fjeldberg Madsen.

ULIKE HØYDER

Taket og utvendig kledning er nesten ferdig på den moderne hytta.

– Nå blir det ferdiggjøring inne. Utfordringen er mange plan og store takhøyder, forteller tømmerbas Olsen.

De fem soverommene er lagt «oppover» hverandre og det innebærer mer arbeid enn i en vanlig hytte.

– Samtidig synes vi slike prosjekter er morsomme. Det er viktig at vi blir utfordret i tømmerfaget. Man kan ikke bare gå etter standardløsninger, mener tømmerbas Olsen.

Det har vært et hektisk 2020 for Hafjell Bygg.

– De fleste i Gudbrandsdalen har mer enn nok å gjøre nå. Vi har fått svært mange forespørsler fra folk som vil bygge hytte eller bygge på. Det skader nok heller ikke at vi har bygget denne hytta som blir så synlig på Kvittfjell, sier tømmerbas Odd Henrik Olsen i Hafjell Bygg. ■

Saltaket er skåret på plassen av malmfuru. Korte utspring og takrenner som legges skjult i veggene gir hytta en enklere og moderne fasade.

Hytter på stålpløker må isoleres godt og vindtettes nøye. Hafjell Bygg har isolert med 40 cm i gulv og tak, vegger er isolert med 20 cm.

BYGGMESTERSKOLEN

NYHET!

KLIKK HER
FOR MER INFO

MASSIVTRE E-læringskurs

Ønsker du å vite mer om massivtre som byggemetode? Nå kan du få en solid innføring i emnet, - fra egen kontorpult!

Gjennom kurset får du grunnleggende kunnskap om massivtre som byggemetode, og hvilke muligheter og begrensninger som finnes.

**Bestill og gjennomfør kurset
akkurat når det passer deg!**

- Kr. 1.900 for medlemmer i Byggmesterforbundet
- Kr. 2.900 for ikke-medlemmer

Mer informasjon og bestilling
www.byggmesterskolen.no

BYGGMESTERFORBUNDET

Trekkes mellom 14 hunder og tømrerjobb

TOMTER, INDRE ØSTFOLD: Hunderkjøreren Daniel Haug Haagensen klarer å kombinere tømrerjobb med å trene 14 hunder til lange løp om vinteren.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

– Jeg er selvstendig tømrer med egne oppdrag i tillegg til at jeg er innleid i et firma, forklarer Daniel Haug Haagensen.

– Det er krevende å kombinere full jobb som tømrer med aktiv trening og konkurransekjøring med hunder, forklarer han: – I den mest aktive treningstida fra november til januar-februar, har vi treningsøkter hjemme i uke-

dagene, og reiser for å trene på snø i helgene. Da kan det bli bare seks-åtte timers søvn i løpet av en hel helg fordi vi driver på fra fredag morgen til søndag kveld. I de store løpene, som går over flere døgn, blir det ikke mer søvn og hvile enn det vi blir pålagt underveis. Kanskje bare én time av gangen. Derfor er det greit å jobbe som innleid noen timer i uka etterpå.

GLADE HUNDER VENTER PÅ TRENING

Vi møter ham ved hundegården i Tomter, Indre Østfold, en solskinnsettermiddag i september.

Det er varmt og hundene holder seg ganske rolig. Gir ikke en lyd fra seg. Men når Daniel beveger seg mot Alaska Huskyene, hopper og spretter de av glede.

Trening venter også denne dagen, men ikke før sola går ned og det blir litt svalere.

Fint driv over hundespennet ut fra Røros i Femundløpet. (Foto: Dace Znotina, Femundløpet)

Hundene er over seg av glede når trener og matfar Daniel Haug Haagensen kommer inn i hundegården.

FAKTA

HUNDEKJØRER DANIEL HAUG HAAGENSEN (34)

Fra Tomter i Indre Østfold kommune. Selvstendig tømrer i ni år. Hundekjører med eget spann i fire år. Vant det 600 km lange distansen i Finnmarksløpet i 2020. Satser på den lengste distansen på 1 200 km i år.

– Boden og terrassen foran er jeg fornøyd med. Særlig avslutningene på vindskiene som jeg skar til selv, sier han.

– Jeg liker best kortvarige jobber, forteller Daniel Haug Haagensen. Han har bygd et terrassegulv før han måtte i gang med å bytte ut deler av en stokk i lafteveggen.

Daniel Haug Haagensen er vokst opp med hundekjøring siden mora hans var aktiv i mange år. Men det var først for tre-fire år siden han for alvor fikk interesse for trening og stell av hunder, og fikk sitt eget hundespenn.

HOLDE SITT EGET TEMPO

Sist sesong ble timevis med trening sammen med hundene kronet med seier i Finnmarksløpets 600 km.

– Jeg hadde nok tenkt på at vi kunne gå helt til topps, men lot nesten ingen andre få vite om det, forteller han.

Ikke engang medhjelperne, handlerne, som ordner alt når spannet er inne på mellomstasjoner for å hvile, fikk høre noe om det.

Men et godt stykke ute i løpet, så han at vinnnersjansene var der.

– Hundekjøring handler mye om å forstå hvor mye vi kan presse spannet. Og det ser man bedre etter år med trening og konkurranser. Det er noe å lære for hver konkurranse.

– I Finnmarksløpet i vinter hadde vi bestetid i en av monster-etappene. I etappen etter, ble vi forbikjørt underveis av to konkurrerende spann. Da måtte jeg bestemme meg for om vi skulle sette opp mer fart, eller ha is i magen og holde tempoet vårt. Jeg valgte det siste, og det lønte seg! Vi hadde krefter da det røynt på for de andre, forteller Haug Haagensen.

«STÅR BARE PÅ SLEDEN»

En hundekjører står på sleden med et stort spann av hunder «som gjør jobben», kan vi kanskje tro.

– Men sånn er det ikke, forsikrer Haug Haagensen. Han har tidligere drevet med maraton og triatlon. Det kommer godt med på lange turer enten det er i trening eller konkurranse. Man må være i form nok til å holde hodet kaldt og vurdere de ulike situasjonene som alltid oppstår underveis.

HOLDE FORMEN HELE ÅRET

– Hva er målet i den kommende sesongen?

– Det er å gjøre det best mulig der vi deltar. De to viktigste løpene blir Femundløpet med 450 km i februar og den lengste etappen på 1 200 km i Finnmarksløpet i mars. Det er også andre kortere løp som vi bruker til trening og oppkjøring før de to viktigste.

– Skal vi lykkes, er vi avhengige av at hundene er i form og at vi klarer å holde formen gjennom sesongen. Vi må følge med på hvilken totalbelastning det er for hundene i løpet av et år.

JOBBER MYE OM SOMMEREN

Tømrer har han vært siden 2011, etter å ha gått i læra i Haug Tømrerservice som onkelen driver.

– Jeg er glad i tømrerjobben og står på om sommeren når det er roligere treningsperioder. Det beste jeg vet, er montering av kjøkken og badrom. Det krever nøyaktighet og er jobber som kan være over på ei til to uker. Blir det lengre oppdrag, kan jeg fort bli utålmodig.

– Det frister ikke med fast jobb og flere kolleger?

– Nei, den løsningen jeg har nå, passer meg best. Jeg får den friheten jeg trenger til å jobbe når jeg kan. For øvrig jobber jeg gjerne sammen med kolleger. Vi er fire tømrere, en rørlegger og en elektriker som ofte har jobber sammen. I perioder får jeg dessuten oppdrag gjennom firmaet til onkelen min. Jeg har nok å gjøre med egne kunder og som innleid, fastslår Daniel Haug Haagensen. ■

FOR DEG SOM JOBBER I TØMRERFAGET

TØMREREN

FEM-SEKS RESTAURERINGER UNDER ARBEID SAMTIDIG

BRUMUNDDAL: Det skal helst være gammelt, det restaureringshåndverker Marius Kalseth jobber med.

På husmannsplassen Bergeli fra 1889 er hovedhuset restaurert tidligere. Nå pågår arbeidet med låven.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

– Det blir fort kjedelig å bygge nytt. Men å innpasse nytt trevirke i enden av en sperre med råteskader, det gjør jeg gjerne! Jeg gleder meg til hver ny arbeidsdag! smiler Marius Kalseth.

Han er utdannet tømrer og har bygd noe nytt, men nå går det i restaurering og reparasjoner på eldre boliger og andre bygninger. Han driver eget enkeltmannsfirma, og leier inn fire tømrere som han har tillit til og stoler på faglig.

DEL FOR DEL

Vi møter ham på husmannsplassen Bergeli i Brumunddal. Den ble opprettet på slutten av 1800-tallet. For åtte år siden ble hovedhuset restaurert av andre håndverkere. I fjor satte Kalseth og kollegene hans i stand et uthus som var helt til nedfalls. Nå er det låven som står for tur til restaurering. Grunnmuren ble lagt om i fjor. I år handler det om taket og bærende konstruksjoner. Etter hvert må ei laftekasse i deler av låven utbedres. I den delen lå fjøset. Kalseth anslår at så mye som 70 prosent av laftetømmeret må skiftes.

TIL OG FRA I FLERE ÅR

Dette er en typisk jobb for Kalseth og restaureringshåndverkerne han har med seg.

Grunnmuren er utbedret, taket og konstruksjonen blir reparert. Men fortsatt vil det stå igjen mye arbeid.

Gamle og nye stolper er føyd sammen like godt som det var opprinnelig.

Treflisen bøyes for å sjekke tilstand og hvilken retning den skal legges.

De jobber kontinuerlig med flere bygninger som trenger ulike mengder reparasjoner og utskiftinger. Sânt restaureringsarbeid er som regel avhengig av støtte fra kulturminnefondet eller andre bevilgende instanser. Ofte dekker støtte en del, men ikke alt, av slike arbeider, og bevilgninger kan komme i flere omganger.

– Vi jobber så langt vi kan komme med de midlene eieren har til rådighet. Blir vi ikke helt ferdig, kommer vi tilbake når det er bevilget mer eller eieren har spart seg opp mer, forklarer Kalseth.

Derfor kan prosjektene gå over flere år, og for å ha arbeid kontinuerlig, må håndverkerne ha flere prosjekter gående.

FOR KORT BØLGEBLIKK

På låven jobber Tony Engelberg. Han er en av de fire Kalseth leier inn i lange perioder av gangen. Engelberg er i gang med å legge takflis på nedre del av låvetaket. Den opprinnelige takflisen ligger under et dekke av bølgeblikk og skal fortsatt gjøre det. Råte-skadene Tony Engelberg og broren Åsmund nå utbedrer, skyldes at bølgeblikken var lagt for kort, både i nedre del av taket og over

taksperrene i gavlveggene. Taktro, takflis og taksperrene var råtne der de hadde manglet overdekning.

GJENBRUKER TAKFLISEN

Takflisen er hentet fra et annet bygg der den ikke trengtes lenger. Engelberg legger den nederst på undertaket slik den var lagt opprinnelig. Han kjenner på hver flis, bøyer den litt for å sjekke at den ikke er råtten, og samtidig se hvilken retning den skal legges. Den glatte sida skal opp, og fibre i flisa skal ligge slik at vannet renner lett av.

SKIFTER UT DELER AV KONSTRUKSJONEN

Tony og broren Åsmund, som ikke var på jobb da vi var der, hadde nettopp skiftet en lang stokk som sikrer kjørebua inne i låven. Den ni meter lange granstokken måtte de bære og håndhøve før den kunne tres inn i konstruksjonen til erstatning for den skadde bæringen.

Ei trillebår med høvelflis oppe på låvebrua sier noe om hvor stor jobb det er å høvle en ni meter lang stokk.

Så lange granstokker er ikke hylleware, ➔

– Vi måtte grave to meter ned og to meter bredt før vi kunne bygge opp grunnmuren igjen, forklarer Marius Kalseth.

Takbjelkene er spist av råte etter å ha vært ubeskyttet i mange år.

– Den ni meter lange granstokken er tilpasset de gamle bjelkene på en god måte, sier Kalseth.

Tony Engelberg og Marius Kalseth diskuterer videre framdrift.

Kalseth viser fram en del av en gammel fransk lås som nå er erstattet.

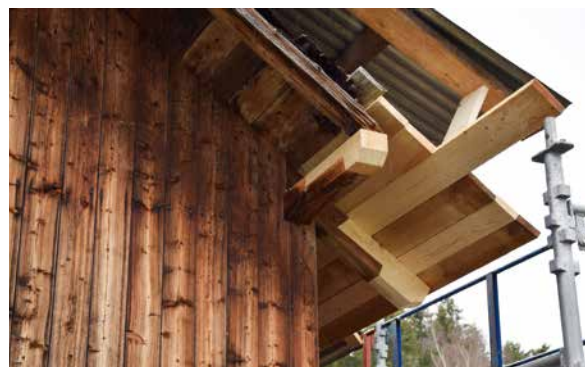

SE EN KORT FILM OM RESTAU- RERINGEN

<https://youtu.be/ldkKkoKFhYs>

SE FILM OM Å LEGGE TAKFLIS

<https://youtu.be/AUF5dBsoRz8>

Råteskadd undertak og deler av taksperrer er erstattet med nye bord og nytt trevirke som er felt inn.

Engelberg legger takflisen på undertaket slik den lå før råteskadene oppsto.

forstår vi: – Jeg har heldigvis god forbindelse med ei lokal sag og en som kjører hogst-maskin. Så denne stokken, som skal være 12-13 cm i toppen og omtrent det dobbelte i rota, kan jeg bestille den ene dagen, og hente den neste, sier Kalseth fornøyd.

ROSER GODT ARBEID

– Det er utfordrende å få til sammenføyninger av gammelt og nytt treverk. Det skal både passe godt sammen, se fint ut og være trygt og solid, fortsetter han.

Kalseth er tydelig imponert over arbeidet

brødrene Engelberg har gjort med den nye stokken i kjørebrua. Han ser beundrende på forbindelsene mellom stokken og en stolpe som er en del av takbæringen.

– Her er det lagd tapper og satt stakkene sammen akkurat som det var, slår han fast.

HINDRE AT VEGGENE RASER UT

– Hva er det vanskeligste med slike jobber?

– Det er å sikre bygget, noen ganger må vi jekke opp en hel vegg for å skifte svilla. Vi må være sikre på at ikke veggen raser ut. Da vi la opp grunnmuren på nytt her i fjor,

måtte vi legge strekkfisker på veggene for å holde dem sammen.

GLEDER SEG TIL HVER DAG

– Og når regner du med å være ferdig på denne husmannsplassen?

– Vi blir ferdig med taket og konstruksjonen i år. Så får vi se.

– Hvordan er det med motivasjonen over så lang tid?

– Den er ikke noe problem! Jeg gleder meg hver dag til å jobbe med sånt som dette! forsikrer Kalseth. ■

ISOLA AIRGUARD SMART2

GODKJENT DAMPSPERRE FOR KOMPakte TRETAK

Isola har som første leverandør fått en SINTEF Teknisk Godkjenning for bruk av smart dampsperre i kompakte tretak.

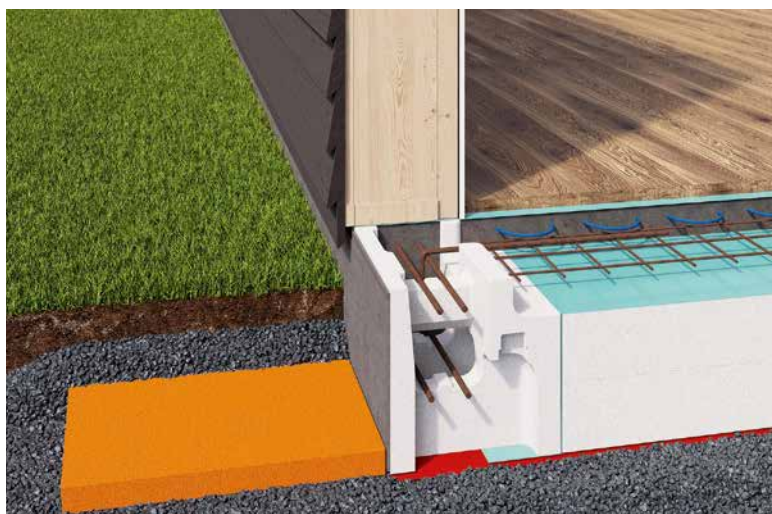
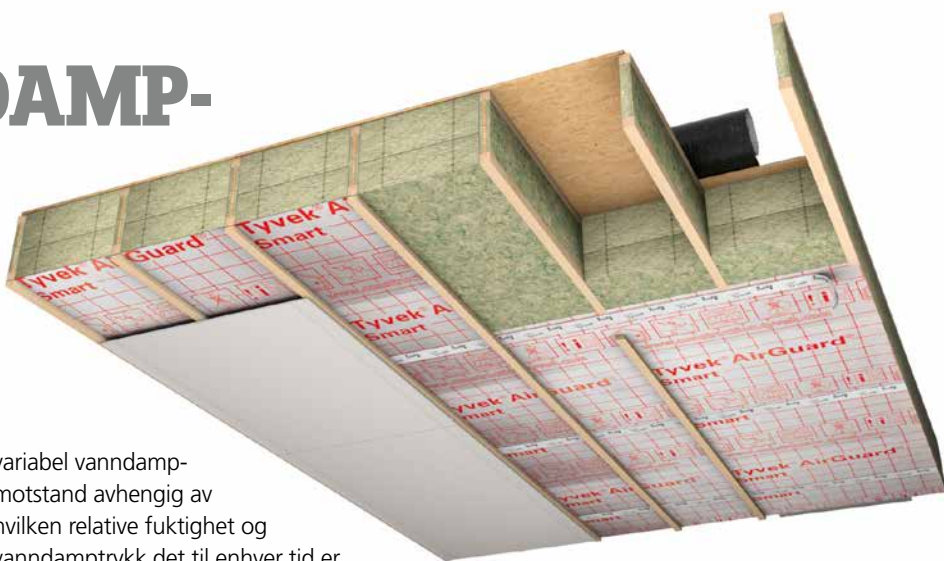
Produktet AirGuard Smart2 har bestått omfattende laboratorietester og oppnådd svært gode resultater gjennom praktisk bruk i flere pilotprosjekter, skriver Isola.

Dampspærren er basert på DuPonts Tyvek materialteknologi kombinert med en aktiv polymer coating som gjør at produktet har

variabel vanndamp-motstand avhengig av hvilken relative fuktighet og vanndamptrykk det til enhver tid er i og utenfor konstruksjonen.

Forutsetningen for godkjenningen, er at dampspærren benyttes i kompakte tretak som produseres som elementer eller modul-

er i fabrikk, og som omfattes av SINTEF Teknisk Godkjenning med bruksområder og betingelser som beskrevet i godkjenningen.

SUNDE RE36 RS

EFFEKTIVT RINGMURSYSTEM

Sunde RE36 RS er et nytt ringmursystem med integrert bredt sålefundament og åpning i innervangen som gir raskere byggetid, ifølge produsenten.

Den bredere sålen i elementet skal ta opp større laster enn vanlig ringmur. I tillegg er det åpninger på innervangen som gjør det mulig å støpe ringmur og betongplate med masse fra samme betongbil.

Produsenten hevder at de nye løsningene med åpning i innervangen og integrert sålefundament, er unike i markedet i dag. De skal forenkle byggeprosessen samtidig som det gir en sikker og energi-effektiv løsning for plate på mark.

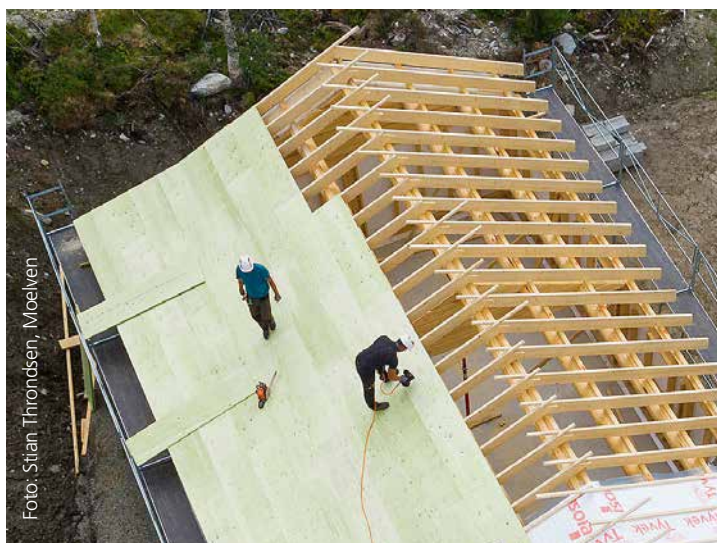

Foto: Stian Thronsdén, Moelven

MOELVEN WEATHERPLY

VANNAVVISENDE KONSTRUKSJONSFINER

Moelven lanserer grønne WeatherPly, en værbestandig konstruksjonsfinerplate.

WeatherPly er behandlet på alle sider, inkludert i not og fjær, og beskytter mot vanninntrenging og skader forårsaket av sol/UV-stråler, skriver Moelven på sine nettsider.

Platene er produsert av kortreist trevirke på Moelven Vanerply, den eneste konstruksjonsfabrikken i Skandinavia. Et silikat gjør platen sklisikker, den har samme friksjon som en ubehandlet konstruksjonsfinerplate, men er grønnfarget slik at den er lettere å skille fra andre plater. Platen tåler variert vær i inntil seks uker.

Montør Hussein Alkanani sørger for at denne varebilen innredes raskt og sikkert. (Foto: CK)

- SIKKER INNREDNING AV VAREBILER ER IKKE FOR AMATØRER

Alle kan innrede varerommet sitt om de følger kravene til lastesikring. Men vante montører ser mange trafikkfarlige løsninger.

AV CHRISTOPHER KUNØE
CK@BYGGMESTEREN.AS

På landets veier kjører det over 480 000 varebiler. Mange innreder dem med hyller, skuffer og andre løsninger som gjør bilen svært farlig for fører ved kollisjoner, sier det svenske forsikringselskapet Folksam. Nylig kollisjonstestet de innredede varebiler med dårlig resultat: Svake innredninger og løs last er livsfarlig ved en kollisjon.

MÅ SITTE FJELLSTØTT

– Håndverkere liker bil og vil gjøre ting selv. Ofte bruker de tre til innredningen, sier avdelingsleder Linda Wigh i Work System. Firmaet innreder varebiler i hele Norden og får ofte inn hjemmelagde prosjekter til

Nylige kollisjonstester i Sverige har påvist stor risiko ved svakt festede innredninger i varebiler. (Foto: Folksam)

- Jeg ser stadig håndverkere som har innredet selv, men dette kan være direkte farlig, advarer Linda Wigh i Work System. (Foto: C. Kunøe)

Popnagler i varebilens karosseri og gulv forankrer innredningen best mulig. (Foto: C. Kunøe)

verkstedet øst i Oslo.

All innfesting i varerommet må være fjellstø. Det holder ikke med én skrue ekstra, fastslår Wigh.

- Og så er spørsmålet om innredningen du kjører med daglig tåler en kollisjon. Vi gjennomfører kollisjonstester med våre innredninger. Bransjestandarden er at skuffer og hyller skal tåle en kollisjon med en vegg i 50 km/t, sier Wigh.

Hun er usikker på hvordan innredninger av tre vil tåle en kollisjon, men påpeker at også flere proffe innredere tilbyr løsninger i tre. Det gjør ikke firmaet til Wigh som kun bruker aluminium og stål.

STATENS VEGVESEN: REGLENE ER KLARE

- Man må ikke gjøre fysiske endringer på varerommets bærende elementer - dette gjelder også skilleveggen, sier sjefingeniør Asbjørn Hagerupsen i Statens vegvesen.

Du kan ominnrede varerommet med verktøyskap og lignende under forutsetning at disse festes så de tilfredsstill kravene til

lastesikring. Da trenger ikke dette arbeidet i kjøretøyet godkjenning på en trafikkstasjon.

Kravet til sikring av last er at sikringen skal tåle hele lastens vekt forover og halvparten av lastens vekt til sidene og bakover, ifølge Statens vegvesen.

- Sikkerheten er tilfredsstillende under forutsetning av at lasten sikres etter gjeldende krav, sier Hagerupsen.

I Sverige er det registrert ulykker der såkalte «dobbeltgulv» i varerommet er blitt skjøvet inn i førerrommet?

- Vi kjenner ikke til at det har vært alvorlige ulykker knyttet til dette, beroliger sjefingeniør Asbjørn Hagerupsen i Statens vegvesen.

MÅ RESPEKTERE VEKTEGRENSER

- Det er ikke uvanlig at håndverkere laster bilen for tungt. Men vi forklarer kundene at de må ta vare på seg selv - og den nye innredningen - ved å ikke overlaste. Det er farlig og kan slite ut innredningen. Da gjelder heller ikke vår treårs garanti, sier Wigh.

Alle skuffer i innredningen merkes tydelig med vektgrense.

Samtidig synes Wigh at flere nå tenker mer på overlast og sikring.

- Mange sier til meg at de vil kjøre sikrere og de er klare over at rotet i varerommet øker risikoen.

POPNAGLER MÅ TIL

Work Systems innredninger forankres i karosseri og gulvet med justerbare vinkler.

- Vi fester aldri med skruer! Her bruker vi kun popnagler, samme festemiddel som flyindustrien, forklarer Wigh.

Alle vinkler skal forankres i metall. Selv om det blir stadig flere plastdeler i varerommene, finner Wigh og hennes montører som regel et godkjent festepunkt.

- Vi finner alltid en måte å feste sikkert på. Men det er klart det blir diskusjoner når kunden vil ha noe som ikke lar seg løse med det samme, sier Wigh.

En innredning fra Work System eller andre leverandører er dyrere enn å bygge noe selv.

- Samtidig bør man tenke på verdien av firmabilen: Skader du karosseriet eller andre deler når du fester, kan du fort redusere verdien, sier Linda Wigh.

En god innredning i metall kan også tas med når man bytter varebil.

- Så lenge innredningen er hel og uskadd, kan den gjenbrukes i en ny varebil etter et stopp her. Da byttes selvfølgelig alle festemidler og vinkler, sier avdelingsleder Linda Wigh i Work System. ■

Salgs- og markedssjef Per Egil Mathiesen i Møller Bil demonstrerer sprøya som brukes til fogging.

SKYDDA FOGGING

DESINFEKSJONS-VÆSKE KAN SPRØYTES PÅ

Fogging kaller Skydda Norge den nye desinfeksjonsmetoden med tåkespray som de nå lanserer.

Desinfeksjonsvæsken som brukes til fogging, heter Elyte og er norskprodusert. Den er alkoholfri og nedbrytbar. Statens legemiddelverk har godkjent den til teknisk bruk i helse- og sykepleie, forteller Skydda Norge i en pressemelding.

Å bruke alkoholholdige desinfeksjonsmidler kan være en tøff behandling for både hender, hud, tekstiler og overflater. Skydda forsikrer imidlertid at Elyte er like skånsom som vann samtidig som produktet er effektivt mot bakterier og virus.

- Ved hjelp av en enkel, motordrevet sprøyte, legges en hinne av desinfeksjonsmiddel over områdene som skal rengjøres. Dette dekker store flater kjapt og man trenger ikke tørke av flatene etterpå, forklarer HMS-ekspert Espen Jensen i Skydda Norge.

- Når hinnen er lagt, trenger man bare å vente cirka 1 minutt på at desinfeksjonsvæsken reagerer med omgivelsene og dreper bakterier, virus og sopp, fortsetter han.

PRODUKTER

NY BILAVTALE FOR BYGG- MESTRENE

Gode priser, service og oppfølging, er viktige deler av en ny avtale som er inngått for byggmestre i Oslo og deler av Viken.

– Vi får bedre betingelser enn i tidligere avtaler, men legger stor vekt på service og oppfølging som Bertel O. Steen tilbyr oss i denne avtalen, sier regionleder Ali Reza Nouri i Byggmesterforbundet Oslo og Akershus.

– Gjennom avtalen får byggmesterkunder prioritet i proffsenteret vårt. Dessuten har vi

– Avtalen gir byggmestrene priser, service og oppfølging som er viktig for dem, fastslår regionleder Ali Reza Nouri i Byggmesterforbundet og salgsleder Knut Fagerås i Bertel O. Steen, Lørenskog.

et mål om å ha flere biler klare til omgående levering om det trengs, forteller Knut Fagerås i Bertel O. Steens avdeling på Lørenskog.

Avtalen gjelder vare- og personbiler av alle selskapets merker: Mercedes, Peugeot, Citroën og Opel.

FORD RANGER

MEST SOLGTE PICKUP I FJØR

Ford Ranger ble den mest solgte pickup-en i fjør, forteller Ford Motor Norge i en pressemelding. Ifølge Opplysningsrådet for Veitrafikken (OFV), ble det nyregistrert 1 232 nye biler av denne typen i

løpet av det siste året.

Dermed fortsetter salgsøkningen som Ranger har hatt de siste årene. Espen Markussen, salgssjef nyttekjøretøy i Ford Motor Norge, mener veksten henger

sammen med at bilen leveres i flere varianter, at den har en god komposisjon av trekraft, drivstoffeffektivitet, teknologi for førerassistanse og pris.

**BYGGMESTER
FORSIKRING**

DET ER VI SOM VIRKELIG KJENNER BEHOVENE TIL BYGGENÆRINGEN

Entreprenørens egen garantispesialist

bmf.no | firmapost@bmf.no | 64 86 46 00

Kant i nylagt laminatgulv etter krymp.
(Foto: Mesterbygg Moss)

FOR TØRT FOR GULVET? VELG RIKTIG FØR DU LEGGER I VINTER

Håndverkere må passe bedre på ellers får de skylda: I spennet mellom trender, tynnere bord og tørt inn klima, kan nye laminat- og parkettgulv krympe eller sprekke.

AV **CHRISTOPHER KUNØE**
CK@BYGGMESTEREN.AS

– Vi styrer nå helt unna laminatgulv. Tar ikke risikoen rett og slett, sier prosjektleder Jørn-Erik Ruud i Mesterbygg Moss. I 2018 omtalte Byggmesteren problemene som firmaet hadde med reklamasjoner på laminatgulv som krympet rett etter legging. To år senere er problemet like aktuelt.

FOR TØRT FOR TYNNE GULV?

– Etter at artikkelen sto i Byggmesteren, har jeg fått svært mange telefoner fra byggmestere med samme erfaring med laminat, sier Ruud.

Fagkonsulent Nils Jørgen Brodin i Byggmesterforbundet merker også at flere håndverkere sliter med krymp i nye gulv.

– Det er i de siste årene kommet inn mange saker som omhandler knirk i gulv og parkett som sprekker opp. Årsaken er i mange tilfeller at parketten ikke tåler det tørre inn klimaet vi har i Norge i vinterhalvåret, forklarer Brodin.

Strengere krav til luftskifte og ventilasjon gjør at vi tilfører mindre fukt til inneluften enn tidligere, og dermed får vi lavere relativ luftfuktighet (kjent som RF).

– Det er nok ikke uvanlig at luftfuktigheten ligger på 20% RF innendørs i deler av vinterhalvåret. De fleste parkettleverandører opplyser i sine FDV-dokumenter at parketten ikke må ligge med lavere luftfuktighet enn 30% RF, forklarer fagkonsulent Brodin.

TRENDER GIR TRØBBEL

Forbrukere ønsker stadig lengre og tynnere gulvbord. Disse skal legges i åpne

løsninger med stue, kjøkken og andre rom i ett. Det kan bety store gulvspenn gjennom hele etasjen i boligen.

– Hvis vi går noen år bakover i tid, var 15mm vanlig tykkelse på laminert parkett og det var vanlig å legge 3-stavs parkett. I dag er mange av produktene tynnere og det er vanligere å legge 1-stavs parkett. En tynnere parkett med en bred stav vil tåle spenninger dårligere som følge av fuktbevegelser, og den vil være mer følsom for lav RF, fastslår Brodin.

Gulvprodusentene har suksess med høytrykkslaminat gulvbord som er nesten 2,5 meter lange, 30 cm brede og 12 mm tykke. Argumentet er at jo større flater man legger, jo raskere og enklere er det for håndverkerne. Mange er nok enige i det.

FORKLAR OG DOKUMENTÉR

Det finnes i dag parkett som tåler det tørre klimaet og hvor produsenten ikke har begrenset bruken til under 30% RF.

– Løsningen for byggmesteren kan

være å anbefale en parketttype som tåler inn klimaet i et moderne hus samt informere kunden godt om risikoen hvis det velges en annen parkett, sier fagkonsulent Nils Jørgen Brodin i Byggmesterforbundet.

Hvis byggmesteren ikke har informert om risikoen for at parketten ikke tåler forventet luftfuktighet, kan man risikere at forbrukeren fremmer mangelskrav.

– I slike tilfeller vil det oppstå en utfordrende situasjon. Ettersom det grunnleggende problemet er at parketten ikke tåler luftfuktigheten, vil det være vanskelig å utbedre på hensiktsmessig vis, sier fagkonsulent Brodin.

Hos Mesterbygg i Moss har problemet med lavere RF gjort at man har gått over til andre produsenter.

– Vi legger nå bare 15 mm parkett som tåler legging ved RF på 20 prosent, sier prosjektleder Jørn-Erik Ruud.

Se hva gulvprodusentene Berry Alloc og Boen mener på byggmesteren.as

Om vinteren bør håndverkeren tenke seg godt om og rådggi kunden før gulvet velges.
(Illustrasjonsfoto: Byggmesteren)

BNL-UTMELDINGEN SKAPER BØLGER I FORBUNDET

OSLO: Fire nyheter fulgte tett på hverandre da Byggmesterforbundet fra årsskiftet gikk ut av Byggenæringens Landsforening (BNL).

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Tett oppunder jul kom en samarbeidsavtale mellom byggmestrene og NHO på plass. Rett etterpå kunngjorde styret at de starter jakten på en ny daglig leder for så rett etter årsskiftet å kunngjøre at de har engasjert tidligere styreleder og medlem i BNLs styre, Åsmund Østvold, til å lede det næringspolitiske arbeidet i forbundet.

For øvrig ble det kjent at hele styret i Trondhjems Byggmesterlaug meldte seg ut av forbundet som kritikk mot håndtering av BNL-saken. (Se saken nedenfor)

FORTSATT TILKNYTTET NHO

I ettertid er det lett å se hva som var den røde tråden i styrets strategi da styreleder Per Ove Sivertsen fortalte om avtalen med

Styreleder Per Ove Sivertsen, nestleder Thor Steinar Sandvik og faglig leder Frank Ivar Andersen på landsmøtet i juni.

NHO i et medlemsbrev siste uka før jul. I samme brev varsler han at det er nødvendig å styrke de administrative ressursene når forbundet blir en selvstendig bransjeforening fra årsskiftet. Han antyder også at det kan bli aktuelt å engasjere tillitsvalgte i deler av arbeidet med arbeidslivs- og næringspolitikk.

Kort etterpå gjorde styret det kjent at de har satt i gang jakten på en ny daglig leder, men at sittende leder, Frank Ivar Andersen, fortsetter inntil ny leder er på plass. Andersen får dessuten det administrative ansvaret for næringspolitikken og kontakten med NHO.

TRØNDERE MELDER SEG UT AV BYGGME

TRONDHEIM: BNL-saken får de fire styremedlemmene i Trondhjems Byggmesterlaug til å melde seg ut av Byggmesterforbundet.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
PBL@BYGGMESTEREN.AS

Samtidig har Byggmesterforbundet Nord-Trøndelag fristilt sine medlemmer fra medlemskap i forbundet og endret navn til Nord-Trøndelag Byggmesterforening.

Bakgrunnen for utmeldinger og fristilling av medlemmer, er forbundets landsmøtevedtak i sommer om å melde forbundet ut av Byggenæringens Landsforening og etablere en ny landsforening.

Representanter for de to lokalforeningene var de eneste kritiske røstene i landsmøtet. Eskil Ørdal som leder lokalforeningen i Nord-Trøndelag, hevdet at vedtaket var i strid med forbundets vedtekter som sier at det skal være tilsluttet Byggenæringens Landsforening.

Tre fra Trondhjems Byggmesterlaug på landsmøtet i juni: Anders Øiaas, Oddmund Sand og daglig leder Are Sjøpstad.

VIL SE HVA SOM SKJER

– Vi er uenig i prosessen rundt vedtaket og forberedelsene, og da vi ikke fikk gjennomslag for vårt syn, var det eneste riktige

Til det politiske arbeidet engasjerer styret tidligere styreleder i forbundet og styremedlem i BNL, Åsmund Østvold, fortalte Sivertsen i en pressemelding rett etter nyttår.

NATURLIG SKIFTE

Lederskiftet kommenterer styreleder Per Ove Sivertsen slik: – Etter et arbeidskrevende år med mye fokus på organisasjonsendringer, er jeg meget tilfreds med å kunne presentere planer som sikrer lederskifte i Byggmesterforbundet på en god måte og med ambisjoner framover som vil bidra til å videreutvikle organisasjonen til beste for medlemsbedriftene og vår bransje.

Daglig leder Frank Ivar Andersen følger opp i samme pressemelding: – Jeg er tilfreds med at jeg har fått styrets tillit til å arbeide med politikkområder og være sentral i samarbeidet med NHO.

EN MELLOMLØSNING

Samarbeidsavtalen med NHO kom i stand fordi NHO ikke ville akseptere forbundets ønske om å etablere en ny landsforening. I stedet plasseres forbundet i en interimsløsning i NHO i to år mens hovedorganisasjonen gjennomfører et organisasjonsprosjekt.

– Dette er et alternativ på veien til en ny landsforening som bedre ivaretar medlemmenes interesser, skriver Sivertsen i medlemsbrevet.

– Som bransjeforening for tømmerbedrifter, er Byggmesterforbundet allerede aktiv på en rekke politiske saksfelt. Fra årsskiftet vil vi i tillegg til dette bli mer synlig som selvstendig bransjeorganisasjon på flere politiske arenaer, forsikrer han. ■

STERFORBUNDET

å melde seg ut, forklarer Oddmund Sand, oldermann i Trondhjems Byggmesterlag.

Trondhjems Byggmesterforening har 40 medlemmer og må ikke endre vedtekter for at medlemmene selv kan velge om de vil være medlemmer i forbundet.

FRISTILLER MEDLEMMENE

I Nord-Trøndelag har generalforsamlingen vedtatt å endre vedtektene og lokalforeningsnavnet slik at medlemmene står fritt til å velge om de vil slutte seg til forbundet eller BNL.

– Dette innebærer at lokalforeningen kan ta opp bedrifter som er medlemmer i EBA (Entreprenørene) og Boligprodusentenes Forening sentralt, forklarer styreleder Eskil Ørdal. Han har ikke bestemt seg for om han vil melde ut eget firma, og vil ikke være en av de første som gjør det.

Ørdal antar at inntil halvparten av medlemmene i Nord-Trøndelag kan komme til å melde seg ut av forbundet. ■

MEDIE- PLAN 2021

KORTVERSJON

UTGIVELSER 2021

UTG.	MATERIELLFRIST	UTGIVELSE
1	11. januar	26. januar
2	8. februar	23. februar
3	8. mars	23. mars
4	6. april	20. april
5	10. mai	25. mai
6	7. juni	22. juni
7	9. august	24. august
8	13. september	28. september
9	11. oktober	26. oktober
10	8. november	23. november

PRISER OG STANDARD ANNONSEFORMATER

2/1SIDE

(385 x 260 mm)

4 farger: kr. 37.190,-

1/2SIDE HØYDE

(90 x 260 mm)

4 farger: kr. 18.750,-

1/3SIDE BREDDE/HØYDE

(185 x 87 / 58 x 260 mm)

4 farger: kr. 14.850,-

1/4SIDE SPALTE

(43 x 260 mm)

4 farger: kr. 10.320,-

1/1SIDE

(185 x 260 mm)

4 farger: kr. 26.450,-

1/2SIDE BREDDE

(185 x 130 mm)

4 farger: kr. 18.750,-

1/4SIDE BREDDE/HØYDE

(185 x 65 / 90 x 130 mm)

4 farger: kr. 10.320,-

1/8SIDE BREDDE/HØYDE

(90 x 65 / 43 x 130 mm)

4 farger: kr. 7.900,-

Alle priser eks mva.

For bilag, annonsering på nett og i vårt nyhetsbrev, se fullstendig medieplan på www.byggmesteren.no/medieplan

**BYGG
MESTEREN**

KONTAKT:

Anne-Grethe Krogdahl,

Tlf: 948 84 001

E-post: agk@byggmesteren.no

Etter pandemien

FIAs HJØRNE

AV **FRANK IVAR ANDERSEN**
DAGLIG LEDER
BYGGMESTERFORBUNDET

Når vi nå går inn i 2021, har vi lagt bak oss et år som ingen av oss var forberedt på og aldri har opplevd tidligere. Fjoråret ble på alle vis annerledesåret med store utfordringer og til dels dramatiske belastninger for deler av befolkningen og sektorer hvor noen næringer og deres ansatte har betalt en høyere pris enn andre. Med den hastigheten som preget endringer som følge av smitten, kunne man ikke forvente at våre politikere traff helt presist på absolutt alle tiltak, men det som står igjen, er at de sammen med helsemyndighetene har gjort en god jobb. For å få til dette, har også samarbeidet med organisasjonene i arbeidslivet vært helt avgjørende. Vi har fått bekreftet fordelene med vår åpne samfunnsmodell og den korte avstanden som er mellom myndighetene, organisasjoner, den enkelte innbygger og bedriftene. Pandemien er ikke over, men med vaksine på vei, signaliserer helsemyndighetene at det gradvis vil komme lettelsener slik at man er nærmere normalen over sommeren.

For vår bransje er hovedbildet at det i fjor gikk bedre enn man fryktet ved nedstengningen i mars. Vi forutså ikke at reiserestriksjoner ville utløse økt innenlandsk etterspørsel, og heller ikke at konkurransen fra utenlandske aktører ville bli mindre, og da særlig i den delen av markedet som driver i gråsonen i forhold til lover og regler. Det var som følge av smitten vi virkelig fikk opp øynene for at Norge er et land med et særdeles åpent arbeidsmarked. Omfanget av utenlandsk arbeidskraft er betydelig i en rekke sektorer og langt utenfor industri, bygg og anlegg.

Inntrykket er at vi har satt bort mye av produksjonsarbeid og tjenesteyting til andre. Før smitten var det allerede diskusjoner om «hva vi skal leve av etter oljen». Det er sikkert mye forskjellig, men vi kan åpenbart ta ut poten-

sialet i økt egenproduksjon og verdiskaping gjennom betydelig mer bruk av egen arbeidskraft. For vår sektor innebærer det at vi setter en ambisjon om at vi selv i langt større grad bygger og vedlikeholder vår egen bygningsmasse.

Fjoråret ga mange en oppvåkning i hvem som er viktig i arbeidslivet. Videre vet vi at mange av de jobbene som var før pandemien, ikke kommer tilbake. Vi har nå stor arbeidsledighet og tiden er inne for en omlegging av politikken. Den må innebære bruk av aktive virkemidler slik at man i samarbeid med

arbeidslivet og bedriftene kan omskolere ledige over til sektorer med etterspørsel. Videre en omlegging av utdanningspolitikken som dimensjoner utdanningstilbudene mer i retning av arbeidslivets behov, ikke utelukkende elevenes egne ønsker.

For håndverksbedrifter i byggenæringen er det helt avgjørende at man i spørsmål om kvalifikasjoner, seriøsitet og arbeidslivskriminalitet beveger seg vekk fra prat og over til handling. Nå må det på plass et system for håndhevelse fra myndighetenes side hvor man beskytter de seriøse bedriftene som satser på egne

ansatte og deltar i utdanningen av nye generasjoner fagarbeidere. Regjeringen satte for flere år siden i gang et arbeid for å utrede hva som skal til for å sikre bedre byggkvalitet og seriøsitet i næringen, og dette er allerede to år forsinket. I februar kom forslagene fra Byggkvalitetutvalget og høringsinnspillene ble avgitt i september. Dette må bli året hvor regjering og storting endelig rydder opp i næringen. Det forventes lavere etterspørsel fremover. Når pandemien avtar og restriksjonene kan lempes på, vil det være tragisk for bygghåndverksbedriftene hvis de også fremover skal leve med begrenset markedstilgang fordi de velger å levere på egne ansatte, kvalitet og seriøsitet. ■

Det er tragisk om bedrifter som satser på egne ansatte, kvalitet og seriøsitet fortsatt må leve med begrenset markedstilgang etter pandemien, skriver arikkelforfatteren. (Illustrasjonsfoto: PB Lotherington)

Pust ut!

SUDOKU 0121

LETT:

	1	4	2	5		8	7	
5	8	9	6		4			
	2		8	3		9	4	
1				9		3		
	9		1	2	7		6	
	5		3	4		7		9
8		2	4	1	5			3
			9	8		2	5	7
9	3	5					8	

VANSKELIG:

						7		2
					9			
			7		6	9	1	
		1				8	3	
7			1	9		4	6	
	4				3			
6		4		1				
		7		6	2			
3							2	7

Fyll ut de tomme feltene slik at både de loddrette og vannrette radene, samt hver av boksene med 3 x 3 felter, inneholder alle tallene fra 1 til 9.

LØSNING:

LETT:

1	8	7	2	9	4	5	6	3
2	5	2	3	8	6	1	9	7
3	6	9	5	1	7	2	4	8
6	1	2	9	7	3	8	5	2
8	9	5	2	1	3	6	7	4
7	2	3	8	6	4	2	9	1
5	7	6	1	3	8	9	2	4
2	5	1	7	9	6	8	3	7
9	2	3	8	5	2	7	1	6

VANSKELIG:

2	2	9	5	8	7	6	1	3
7	6	1	2	9	6	2	9	8
8	5	6	2	1	6	7	2	9
1	2	3	6	5	9	8	7	6
5	9	7	8	6	1	2	3	4
6	3	8	7	2	1	9	5	4
3	1	6	9	7	2	9	8	2
9	7	5	6	2	8	6	2	1
2	8	2	1	6	5	9	6	7

GODT Å HØRE!

Et større byggmesterfirma på Vestlandet feiret gode resultater med en bedre middag for alle ansatte, kunder og andre forbindelser. Byggmesteren selv skulle selvsagt holde festtalen, og alle visste at han pleide å tale lenge og vel. Sånn gikk det denne gangen også, så etter en stund, ble en av tømrerne nederst i lokalet lei, og kastet en full siderflaske mot taleren. Uheldigvis bommet han, og traff i stedet en sidemann som falt under bordet av det harde slaget fra flasken. Byggmesteren fortsatte uten stopp, så plutselig kom det fra han under bordet: – Slå en gang til, jeg hører ham ennå!

LES ALT MED I 3 UKER FOR KUN 19,-

www.byggmesteren.as/
abonnement

BYGG MESTEREN

BYGG MESTEREN
UTGAVE 0119
FAGTIDSSKRIFT FOR TØMMERFAGET
WWW.BYGGMESTEREN.AS

**Rehabiliterer gamle
huseier til nye
entreprenører**

BYGG MESTEREN
UTGAVE 0120
FAGTIDSSKRIFT FOR TØMMERFAGET
WWW.BYGGMESTEREN.AS

**Tradisjonsrik
brygge blir
stødigere**

BYGG MESTEREN
UTGAVE 0121
FAGTIDSSKRIFT FOR TØMMERFAGET
WWW.BYGGMESTEREN.AS

**Ryanne
innreder
røykskadelte**

**KLIKK HER
FOR MER INFO**

TEMAPLAN 2021

**BYGG
MESTEREN**

TYVERISIKRING

I perioder herjes byggeplasser av innbrudd og tyverier. Hva skal til for å stoppe tyvene: Gjerder, porter, sensorstyrte lys, låser og kameraovervåking?

MATERIELLFRIST: 8/2

0221

VENTILASJON OG INNEKLIMA

Dagens ventilasjonssystemer er avanserte anlegg som gjenvinner varmen fra ventilasjonslufta, men kan også gjøre innelufta altfor tørr.

MATERIELLFRIST: 6/4

FOTO: SHUTTERSTOCK

0421

FOTO: C. KUNØE

BATTERIVERKTØY

Flere produsenter har i det siste kommet med spikerpistoler med batteri. Vi prøver spikerpistoler med trykkluft, gass og batteri.

MATERIELLFRIST: 7/6

0621

ELEKTRISK VAREBIL

Om bare fire år skal alle nye biler være utslippsfrie. Vi ser nærmere på hva som tilbys av el-varebiler og hva som kommer.

Hva kan brukerne vente seg av kjørelengde og lasteevne?

MATERIELLFRIST: 13/9

FOTO: SHUTTERSTOCK

0821

FOTO: SHUTTERSTOCK

UNG OG FERSK I BYGGEBRANSJEN

Med synkende ungdomskull blir kampen om de unge hardere. Hva blir gjort for å ønske ungdommen velkommen, fleksible arbeidstidsordninger, gode brakkeforhold, verktøy og verneutstyr?

MATERIELLFRIST: 8/11

1021